

MODERN TSZ

Kormányunk az Állami díj II. fokozatával tüntette ki kimagasló sikeréért a budapesti „Sasad” Tsz vezetőit: Ag István elnököt, Takács Imre párttitkárt, Nyitrai Mihályné főkönyvelőt és Czinczok György főagronómus elnökhelyettesét.

A „Sasad” országszerte ismert gazdag szövetkezet. Néhány évvel ezelőtt üstököszerűen tűnt fel rendkívül gyors, önerőből történő gyarapodásával, és a termelőszövetkezetek országos versenyében — a saját, „városi tsz” kategóriájában — több ízben lett első, illetve kapott helyezést. A mostani nagy kitüntetés sokévi munka gyümölcse.

A Sasad tsz 1962-ben alakult két kis tsz egyesüléséből 350 taggal és az első évben bruttó termelése 33 millió forint volt; 1969-ben 876 dolgozó tagja és 670 alkalmazottja volt a gazdaságnak, és a bruttó termelési érték kerekén 145 millió forintba emelkedett. Ezenkívül a Sasadhoz tartozó tsz-társulások termelési értéke messze meghaladta a százmillió forintot.

A siker forrásai

Tanulságos annak elemzése, hogyan, milyen fejlesztési politikával, milyen termelészervezéssel jutott el ez a mezőgazdasági kollektíva a fejlődés ilyen magas csúcsára.

A Sasadra kezdettől fogva jellemző volt a vertikális elve: *termelni* és a terméket (gyümölcsöt, virágot, virágmagvakat, zöldséget) feldolgozva, csomagolva lehetőleg közvetítő nélkül *eljuttatni a fogyasztóhoz*.

Mínt hogy a főváros déli peremén voltak kezdetben kis tábláik — inkább telkeik — fő profiljuk a legintenzívebb kertészet, a virágtermelés volt. Ma is az.

A nagy siker egyik fő forrása volt az igazi szövetkezeti kollektív szellem kialakítása. Akinek gazdaságosan megvalósítható elgondolása volt — és amellet a főváros lakosságának valóságos szükségletét elégítette ki — azt a kollektíva felkarolta. Ilyen módon vált a Sasad a kezdeményező, hozzáértő, lelkes kertészek és más tsz-dolgozók közösségévé. A tsz-ben 38 főiskolát és 112 technikumot végzett szakember dolgozik. Ez a kezdeményező aktív gárda a tsz fejlődésének a motorja.

Egymás után épültek a mind korszerűbb üvegházak; a tsz részt vett — és díjakat nyert — a nemzetközi virágkiállításokon; egyre több főútvonalon rendezték be a Sasad jól ismert virágboltjait, kezdtek virágot külföldre is exportálni. (1969-ben 37 Sasad-bolt működött a fővárosban, köztük 27 virág-, 7 zöldség, 2 tej- és 1 borüzlet).

A sokoldalú kezdeményezésnek egyik multhatatlan következménye volt az üzemi elaprózottsága és sokfélesége. Nagy érdeme a Sasadnak és gazdasági vezetőinek, hogy megtalálták a módját annak, miképpen lehet kis méretekben is korszerűen, gyakran a legfejlettebb módszerekkel termelni.

16 mellékküzem, 8 társulás

A jelenleg 2700 holdas szövetkezetben a növénytermesztésben (zöldség- és virágkertészet kukorica, gyümölcsösök és szőlők, gombaüzem stb.) és állattenyésztésben (baromfi, tehenészet, juhászat, haltenyésztés) kívül 16 mellékküzemág működik. Emellett, a Sasad 8 tsz társulás tagja.

A tsz vezetői rugalmasan igazodtak a saját és a főváros lakosságának sokrétű szükségleteihez és igyekeztek a szükségleteket kielégíteni — véleményünk szerint ebben rejlik a tsz sikereinek másik titka.

A fő termelési ágazatot kiszolgáló üzemszerek felsorolása fényt vet a szövetkezet szerkezetére. A Sasadnak van: traktorüzeme; tehergépkocsi-szállítási részlege; központi gépjavitója; beruházó és TMK-részlege; a már említett 37 boltból álló értékesítési hálózata; virág-cserégyártó-, díszítőüzeme; talkarmánykeverőgyára; tartósító (konzerv) üzeme; szeszfőzdéje; sajtüzeme; mézszószógyára; kert- és parképítő; fémtolegcikkgyártó; exportcsomagoló és művirág-üzeme.

A sok üzem — egyben kisüzem, alacsony termelékenységet jelent. Hogyan lehet ilyen körülmények között helyállni a versenyben, és nagy termelékenységgel dolgozni? Úgy, hogy a kis

üzemszerek, ha önmagukban nem versenyképesek, másokkal egyesülnek, társulnak.

Igy történt, hogy a Sasad 8 különböző társulásnak is tagja, amelyek létrehozásához pénzzel, berendezésekkel és szakemberekkel járult hozzá, és amelyek nyeresége természetesen a Sasad jóvedelmét is — arányosan — növeli.

A Baromfi Házitási Társulás révén beruházás nélkül nagyüzemi módszereket honosítanak meg, főként a tagok házkörüli baromfitartásában. Nagy termelékenységgel tojókat tartanak, és húshibridet nevelnek, a tsz takarmánygyára ellátja a társulás tagjait korszerű táppal. Ez a háztáji termelési lehetőség társulás nélkül kihasználatlan maradt volna, vagy régi módon, extenzíven tartották volna a baromfit, ami kis jóvedelmet adhat. E társuláshoz 1969-ben 340-en tartoztak, egy nagy tojóüzem évi termelését, több, mint 1,7 millió tojást adtak át csak a tsz-nek értékesítés végett, ebből a közös gazdaságnak 0,5 millió forint nyeresége származott.

Kórházat, szállodát, iskolát építenek

A Sasad legnagyobb társulása — amelynek 50 százalékban tulajdonosa a MEZÉPSZER, önálló építőipari vállalat, amelynek jelenleg 1200 dolgozója és 1970-ben 140 millió forint értékű építkezési terve van. Az 1969. évi terv 72 millió forint, de a teljesítés 102 millió forint volt. Ez a vállalat végezte el az Intercontinental szálloda belső burkolási munkáit, felépítette a római parti „Vénusz” motelt, az albertfalvai orvosi rendelőintézetet, iskolákat és kórházakat bővít, épít a főváros különböző kerületeiben. A legnagyobb építési objektum maga a Sasad (üvegház stb.). (A tsz 1969-ben 22 milliót fordított beruházásra.) A MEZÉPSZER nyereségéből 1969-ben 4 millió forintot fizetett be a tulajdonos Sasad pénztárába, s ugyanennyit a másik tulajdonos tsz-nek, a budapesti Vörös Októbernek. S ami még fontosabb: nagy segítséget nyújtottak a főváros lakosságának az évek óta elmaradt, elhúzó kórház- és iskolaépítkezések gyors lebonyolításával.

E rövid leírás után — mivel a tsz-ekben általában búzát, kukoricát, sertést és káposztát termelnek — bizonyíthatóan azt gondolják, hogy a Sasad különleges szerkezetű mezőgazdasági termelő szövetkezet. Valamiféle egyedi példány, amiből több nincs. Ez azonban tévedés.

Lényegében minden budapesti mezőgazdasági tsz — 14 van — ilyen vegyes szerkezetű. Közülük az *alaptervekenység* (tehát kukorica-, baromfi-, gyümölcs-, szőlő-, virágtermelés) *aránya a budapesti tsz-ek között a legnagyobb, a Sasadban: 1969-ben 58 százalék*. De vannak olyan budapesti mezőgazdasági szövetkezetek is, amelyekben az *alaptervekenységből a halmozott termelésnek 25–35 százaléka származott*.

Az élet bizonyít

Minden városkörnyéki —, de távoli mezőgazdasági termelőszövetkezetnek is — létre kell hoznia a mellék-, a mezőgazdasági termelést kiszolgáló és kiegészítő üzemek olyan hálózatát, amelyet a helyi adottságok lehetővé és szükségessé tesznek. Ilyen szerkezet mellett *termelheti a mezőgazdasági tsz a legtöbb mezőgazdasági terméket* (a Sasad hektáronkénti termése 1969-ben kukoricából 50 mázsa [májusi morzsol], szőlőből több mint 100 mázsa volt), és adhatja a népgazdaságnak a maximumot, vagyis a legnagyobb hozzájárulást a nemzeti jóvedelem termeléséhez. Ugyanakkor a legnagyobb mértékben hozzájárulhat gazdasági életünk egyik kellemetlen és káros jelenségének, a *szük kapacitásoknak és az áruhiánynak felszámolásához*.

A tagság életszínvonalának szakadatlan emelkedését (az egy 10 órás munkánpra jutó átlagkereset 138 forint) mind a termelés- és a szolgáltatások folytonos növekedését az tette lehetővé, hogy a Sasad vezetősége összekapcsolta a tagok és az alkalmazottak egyéni érdekét a közös, társadalmi érdekekkel, lehetővé tette a dolgozók alkotó kezdeményezésének szabad érvényesítését, s ezzel maximálisan hozzájárult társadalmunk szükségleteinek kielégítéséhez a szocialista termelőerők fejlesztéséhez.

Az állami díjat megérdemelték.

L. M.